

Asia: VN/25238/2024

Lausuntopyyntö: Valtioneuvoston asetus teollisuuden tuotantoprosessien vähähiilistämisen ja energiatehokkuuden edistämiseen sekä ilmastoneutraaliin talouteen siirtymisen edistämiseen myönnettävästä avustuksesta

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

Akkuteollisuus ry kiittää mahdollisuudesta lausua näkemyksensä valtioneuvoston asetuksesta teollisuuden tuotantoprosessien vähähiilistämisen ja energiatehokkuuden edistämiseen sekä ilmastoneutraaliin talouteen siirtymisen edistämiseen myönnettävästä avustuksesta.

Valtioneuvoston asetuksella säädettäisiin valtionavustuksista, joita voitaisiin myöntää merkittävillä investointihankkeille 1) teollisuuden tuotantoprosessien vähähiilistämiseksi ja energiatehokkuuden parantamiseksi sekä 2) investointien vauhdittamiseksi eräillä ilmastoneutraaliin talouteen siirtymisen kannalta strategisilla aloilla. Avustusten tavoitteena on edistää hallituksen ilmasto- ja elinkeinopoliittisia tavoitteita.

Täysin uudet, ison mittakaavan teollisten avaukset luovat merkittäviä määriä uusia työpaikkoja ja tuovat suoraan talouskasvua sekä työpaikkojen että vientitulojen muodossa. Tällaisten uusien teollisuusyritysten perustajat eivät tyypillisesti pysty rahoittamaan investointeja omasta taseestaan, jolloin suoralla investointituella saavutetaan selvästi suurempia vaikutuksia kuin olemassa olevan teollisuuden tukemisella. Erityisesti akkuarvoketjun hankkeiden osalta

investointituet nousevat merkittävään asemaan. Suomen Malmijalostus Oy on teettänyt kolmannella osapuolella selvityksen markkinatoimijoiden halukkuudesta toteuttaa akkuarvoketjun investointeja Eurooppaan. Selvityksen mukaan vähäinen investointituki on suurin yksittäinen este sille, että akkuinvestoinnit kohdistuisivat Suomeen.

Akkuteollisuus toteaa, että Suomeen kaavailtu verohyvitys ja investointiavustus ovat oikeansuuntaisia toimenpiteitä.

Tukeen oikeutetut investoinnit

Lähtökohtaisesti on hyvä, että tukea myönnetään investointeihin, joiden vaikutusten arvioidaan olevan Suomen ilmastotavoitteiden ja elinkeinopoliittisten tavoitteiden kannalta merkittäviä. On kuitenkin tärkeää, että kriteereitä ei rajata liian tiukoiksi.

14 § Avustuksen käyttötarkoitus

Avustusta voidaan myöntää seuraaviin investointeihin ilmastoneutraaliin talouteen siirtymisen kannalta strategisille aloille:

- 1) ilmastoneutraaliin talouteen siirtymisen kannalta olennaisten laitteistojen tuotantoon;
- 2) kohdassa 1 tarkoitettujen laitteistojen valmistukseen suoraan tarkoitettujen ja ensisijaisesti siinä käytettävien keskeisten komponenttien tuotantoon; ja
- 3) kohdissa 1 ja 2 tarkoitettujen laitteistojen ja komponenttien tuotannossa tarvittavien kriittisten raaka-aineiden tuotantoon tai talteenottoon.

Katsomme, että akkukemikaalit ja -kennot ovat keskeisiä akkujen tuotannossa tarvittavia komponentteja ja ovat näin ollen niiden valmistus on avustuksen piirissä. Myös akkujen valmistus tulee olla avustuksen piirissä (2 momentti). Puhuttaessa talteenotosta tulisi varmistaa, että materiaalien kierrätys kuuluu kyseisen termin alle. Lisäksi tulee huomioida, että materiaalien talteenotto sisältää myös valmistelevia prosesseja, jotka eivät ole suoraan materiaalin käsittelyä – mutta sitä tukevia toimintoja, joiden tulee myös olla tuen piirissä (momentti 3).

On tärkeää, että Suomessa avustusta myönnetään vain sellaisille hankkeille, joiden kansantaloudellinen vaikutus sekä investoinnin mittakaava on riittävän laaja. Akkuteollisuus ry suosittaa, että tukikelpoisen investoinnin alarajaksi asetetaan esimerkiksi 50 miljoonaa euroa. Tämän lisäksi esitämme, että avustus tulisi kohdistaa vain kokonaan uusien tai toimintaansa merkittävästi laajentavien teollisuushankkeiden tukemiseen, koska tällaisissa hankkeissa sekä rahoitusriski että tukirahan vaikuttavuus on suurin. Vakiintuneen teollisen toiminnan kehitysinvestoinnit pystytään tyypillisesti rahoittamaan yhtiön omasta taseesta, ja oikea tukimuoto tällöin olisi esimerkiksi yhteisöverotuksen huojennus. Kokonaan uusien teollisuushankkeiden osalta puolestaan suora tukirahoitus on ratkaisevan tärkeää rahoitusriskin vähentämiseksi ja kansainvälisen kilpailukyvyn ylläpitämiseksi.

Koska asetuksella haetaan merkittävien investointien nopeaa toteuttamista, asetusluonnokseen voitaisi lisätä ehto, että rahoitettavien hankkeiden töiden tulee alkaa viimeistään 12 kuukauden sisällä myönteisen rahoituspäätöksen saamisesta. Muutoin on riskinä, että rajallista tukea varataan hankkeisiin, jotka eivät tuesta huolimatta toteudu.

Lisäksi näemme, että EU:n kriisi- ja siirtymäpuitteiden jakson 2.8 mukaista suoraa tukea tulisi voida käyttää samaan hankkeeseen, johon on saatu luvun 4 mukaista ilmastoneutraaliin talouteen siirtymisen kannalta strategisille aloille suuntautuvaa investointien verohyvitystä kuitenkin siten, että minkään sovellettavan säännöksen mukainen enimmäistukimäärä tai enimmäistuki-intensiteetti ei ylity.

Tuen hakeminen

Hallituksen esityksessä tuen myöntämisen määräajaksi on esitetty vuoden 2025 loppua. On selvää, että nyt esitetty aikaraja tulee EU-säädöksistä, mutta se on aivan liian tiukka ajatellen suuria akkuteollisuuden investointeja, joiden investointipäätös saattaa venyä esimerkiksi ympäristöluvan saamisen viivästymisen vuoksi. HE:ssä ei kuitenkaan esitetä, että investointipäätös tulisi olla tehtynä, joten ilmeisesti tukihakemus voidaan tehdä myös jo suunnitteluvaiheessa ennen kuin investointipäätöstä on tehty.

Ehdotamme, että jos EU:ssa päätetään jatkaa tukipuitteita vuoden 2025 jälkeenkin, se otettaisiin tässä laissa automaattisesti aikarajaa pidentävänä tekijänä huomioon. Koska tuki on myönnettävä 31.12.2025 mennessä ja on oletettavaa, että hakemuksia laaditaan hankkeista myös ns. varmuuden vuoksi, kehotamme varmistamaan, että Business Finlandissa on riittävät resurssit hakemusten arviointiin ja tukipäätösten tekemiseen aikarajan puitteissa.

Yleisempänä kommenttina toivomme, että Business Finland käsittelee hakemuksia ns. rullaavasti 2025 aikana, jolloin päätöksiä voidaan odottaa myös kesken vuoden 2025 (nopeuttaa hankkeiden etenemistä).

Avustetun hankkeen valmistuminen (12 §)

Investointiavustuksen ehtona on 36 kuukauden määräaika, jonka jälkeen laitos on oltava valmis ja toiminnassa. On epäselvää, että kun hallituksen esityksessä on erikseen kaksi erillistä lukua avustettavia kohteita koskien, ja pykälät juoksevat koko esityksen läpi numerojärjestyksessä, koskeeko tämä 36 kk sääntö myös luvussa 3 avustettavaksi listattuja hankkeita vai ei. Tämä tulee ehdottomasti täsmentää.

Vilenius Pia
Akkuteollisuus ry